

на підприємствах може не змінюватися десятки років, а в японській компанії абсолютно неможливо уявити собі, щоб за декілька разів у рік у виробництві нічого не змінилося. Попри те, що на заході існує величезна кількість сучасних підприємств і сконцентровано передові ідеї та розробки, там є безліч підприємств, які практично не змінюються на постійній основі. Для японських компаній постійні зміни є, передусім, своєрідним стилем життя. Йдеться не про стрибкоподібні зміни, а постійне удосконалення на шляху до безмежного удосконалення [5].

Отже, особливістю корпоративної культури, стилю управління у японському бізнесі є філософія Кайдзен, що передбачає поліпшення на усіх рівнях організаційної структури підприємства. Саме японський національний характер вирізняється своїм постійним прагненням до досягнення досконалості. Без такого постійного руху компанії не змогли б вижити після поразки у Другій світовій війні, тому стратегія Кайдзен перетворилася в унікальний національний спосіб життя нації. На наш погляд, цей досвід був би корисним для українського підприємництва, оскільки кожен співробітник несе відповідальність за виготовлений продукт. Цей досвід зміг би подолати традиційну тенденцію індивідуалізму, забезпечити зміну орієнтації виробництва з результату на процес.

Список використаних джерел

1. Лігоненко Л. О. Підприємництво і бізнес-культура: підручник / Л.О. Лігоненко, Г.Л. Піратовський, І.В. Молоштан та ін.; за заг. ред. Л.О.Лігоненко – К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2011. – 508 с.
2. Отенко І.П. Корпоративна культура: міжнародний та трансформаційний аспекти: монографія [Електронний ресурс] / І.П.Отенко, М.І.Чепелюк.–Харків : ХНЕУ ім.С. Кузнеця, 2018. –243с
3. Палеха Ю. Ключі до успіху, або організаційна та управлінська культури: монографія / Юрій Палеха,; ЄУФІМБ. -К.: Вид-во Європейського ун-ту фінанас., інформ. систем, менеджменту і бізнесу, 2000. -209 с.
4. Имаи М. Кайдзен: Ключ к успеху японских компаний / Масаки Имаи; пер. с англ. – 4-е изд. – М.: Альпина Паблишерз, 2009. – 276 с.
5. Лазоренко Т.В., Тимошук С.П. KAIZEN: Японська стратегія успішного бізнесу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/12/68.pdf>

Підгурська М.

*ст. викладач кафедри психології
та соціальної роботи
Тернопільського національного
економічного університету;*

Калинюк М.

*студент I курсу групи СРМ-11
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

МІСЦЕВЕ СПІВТОВАРИСТВО ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ І ПРАКТИЧНА СФЕРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

XXI століття знаменує стійке збільшення масштабів застосування соціальних технологій, що супроводжується підвищенням значущості людського чинника. Найпрогресивніша сучасна модель держави – це соціальна держава, яка бере на себе за умов ринку зобов'язання по встановленню паритетів інтересів різних соціальних суб'єктів. Соціальна держава сприяє становленню нових форм різних соціальних інститутів, структур і співтовариств. В даний час значної актуальності набувають дослідження особливостей таких трансформацій в процесі освоєння і упровадження технологій соціальної роботи за місцем проживання.

Однією із гострих проблем сучасності є суперечність між обсягом накопичуваних соціальних благ і масштабом соціальної несправедливості в глобальному вимірі. У кілька разів зросли ризики соціального відчуження громадян в умовах локального соціального доквілля, що породжує кластер соціальних аутсайдерів як вогнище потенційної соціальної напруженості. Залишається, насущною потреба в ре соціалізації і реадaptaції тієї частини населення, яка з певних причин опинилася «за бортом» повноцінного соціально осмисленого життя.

Неадекватність традиційної моделі організації і функціонування соціальної роботи реаліям сьогоdnішнього суспільства стала нині очевидною для значної частини практиків і дослідників соціальної сфери. Даний факт підштовхнув до пошуку шляхів трансформації соціальних служб на низовому рівні у ринково-орієнтовані організації нового типу. Поява аналітичних робіт і результатів проведених емпіричних досліджень привела до формування такої галузі як менеджмент соціальної роботи, предметом якої є управлінські відносини в соціальних службах в умовах ринкової економіки (див. [1; 2; 3]).

Необхідність вдосконалення механізму соціальної роботи на місцевому рівні як системний ресурс вирішення життєвих проблем людей зумовлена рядом невирішених проблем, які слід невідкладно реформувати. В їх числі проблема збагачення організаційної форми соціальної служби новим змістом. Серйозною проблемою є проблема забезпечення соціальних служб на місцевому рівні фахівцями нової генерації. Зароджуються нові неформальні форми організації сервісного процесу, відсутні в старій системі соціального обслуговування.

При всьому різноманітті підходів дослідників до понять «місцева соціальна політика», «соціальна робота в громаді» і «соціальна робота в співтоваристві», варто на наш погляд відзначити, що у вітчизняних і західних учених відсутня єдина точка зору у витлумаченні категорії «місцеве співтовариство» («територіальна громада»). Новітній підхід заключається у розгляді поняття «місцева соціальна політика» (і макросоціальна робота як практичний інструментарій її реалізації) з точки зору визнання необхідності розвитку людського капіталу (капіталу місцевого співтовариства), що забезпечує процвітання суспільства в цілому. Як, системне явище соціальна робота в місцевому співтоваристві (громаді) означає створення державою і суспільством необхідних умов для забезпечення гідного рівня життя всім, хто опинився у важкій життєвій ситуації.

При розробці концепції громадської участі учені пропонують органам соціального захисту розширити свої функції для всіх своїх клієнтів, спрямовуючи соціальну допомогу на стимулювання дій найбільш ущемлених, немолодих, безробітних, на повернення інтересу до життя, на створення умов для отримання додаткової освіти. Це означає зміну парадигми відносно суспільства до соціально неблагополучних категорій громадян, до гідного партнерства. Дослідження ведуться і в сфері розвитку такої форми роботи в громаді як групи самопомоги і взаємодопомоги. Взаємодопомога розуміється як здатність окремих людей, груп, громадських об'єднань надавати різносторонню підтримку соціально слабким людям. Одним із способів забезпечення ефективної підтримки, отримання інформації, спілкування і практичної допомоги є формування нової мережі, члени якої зв'язані не узами спорідненості або дружби, а загальною потребою в допомозі при вирішенні якихось конкретних проблем свого краю чи країнам.

Унаслідок переважання практичної спрямованості управління соціальною роботою на місцевому рівні спостерігається недолік теоретичного осмислення цієї сфери діяльності з позицій сучасної науки. Теоретичні роботи в цій області належать в основному не практикам соціальної роботи, а ученим-соціологам, політологам і економістам, що зовсім не сприяє зближенню теорії і практики в даній сфері. В наукових працях головно акцент робиться на економічному аспекті місцевої соціальної політики і упровадженні ринкових механізмів в процедуру сервісного процесу. Така постановка питання багато що прояснює в нових правилах товарно-грошових відносин в економіці місцевих соціальних служб як установ для вирішення життєвих проблем. В той же час механізм громадської участі з погляду споживачів послуг представлений досить поверхнево. Як рівноправні партнери на ринку послуг згадуються недержавні організації, але зовсім не розглядаються самі громадяни, місцеві жителі як агенти соціальної дії в громаді. Велике число робіт присвячено проблемам методологічного і

методичного забезпечення соціологічних досліджень способу життя малодоходних груп, головним чином осіб немолодого віку в громаді. Дослідники наголошують на методологічному значенні концепції активної соціальної політики на місцевому рівні, що зв'язується з впливом на низькодохідні групи і виведення їх з бідності. При цьому недостатню увагу надається шляхам і методам їх активізації для самостійного виходу. На наш погляд, в роботах переважає державне бачення зверху вниз, пов'язане з адмініструванням ресурсами, яке сформоване ще в умовах радянського підходу. При цьому відчувається явний дефіцит підходу знизу до верху, що відображає опозиційну точку. Така суперечність пояснюється синкретизмом понять «соціальний захист» і «соціальна робота» [1; 3].

Робота в громаді відрізняється від роботи в соціальній службі. В зарубіжній практиці соціальний захист – це функція спеціальних державних структур і їх службовців по перерозподілу сукупного суспільного блага в рамках принципу соціальної справедливості. В той же час соціальна робота – це в деякому розумінні опозиція, рух знизу самих громадян в питаннях дотримання і захисту прав людини, яку всебічно підтримують соціальні працівники. Звідси така варіативність в термінології, що позначає професійну приналежність соцпрацівників у громаді як соціальних аніматорів, соціальних або сусідських організаторів (модераторів), комунальних соціальних працівників тощо.

Короткий аналіз основних публікацій з проблематики соціальної роботи в місцевому співтоваристві як інструмента підвищення якості життя за місцем проживання дозволяє зробити наступні **висновки**. Дана проблема розробляється фахівцями різних напрямів – соціологами, політологами, соціальними працівниками, геронтологами, психологами, при цьому зближуються міждисциплінарні позиції, а теоретичні дослідження далеко не завжди спираються на емпіричні розробки. Місцеві системи і програми організації соціальної роботи не достатньо скоординовані з погляду дій різних суб'єктів управління і залишаються слабо розробленими. Наявні проблеми соціальних технологій роботи з неформальними, малими групами, відсутнє економічне обґрунтування добровільних мереж підтримки за місцем проживання.

Список використаних джерел

1. Безпалько О. В.. Соціальна робота в громаді. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 184 с.
2. Семігіна Т. Робота в громаді: практика й політика. Київ : КМ Академія, 2004, 180 с.
3. Слосанська Г.І. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до роботи у територіальних громадах [Автореферат] : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.05, 231 ; М-во освіти і науки України, Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2019. 687 с.

Кармазин А.

студентка III курсу

юридичного факультету

Тернопільського національного

економічного університету

Науковий керівник: к. психол. н., доцент

кафедри психології та соціальної роботи ТНЕУ

Бригадир М.Б.

МАС-МЕДІА ЯК КАНАЛ МАНІПУЛЯТИВНОГО ВПЛИВУ НА СУСПІЛЬСТВО

Демократичне суспільство, свобода слова і вибору, вільна думка та право на її висвітлення – це наше з вами ХХІ століття. Та чи так це насправді? Ми дійсно керуємося своїми власними принципами і переконаннями, чи піддаємося непомітному впливу когось і чогось?

Давно ні для кого не секрет, що засоби масової інформації (ЗМІ) стали провідним інструментом для розповсюдження повідомлень, що впливають на суспільну свідомість. За